

چکیده

مقدمه: از مهمترین عوامل تحقق رسالت اصلی تأمین و ارتقاء سلامت آحاد جامعه از سوی وزارت بهداشت کاربرد عملی منابع اطلاعاتی جامع، مکفی و صحیح ثبت شده می باشد. از جمله منابع اطلاعاتی این حوزه، وجود شبکه گسترده جمع آوری آمارهای حیاتی به ویژه آمار مربوط به مرگ می باشد. داده های مرگ و شناسائی علل و عوامل بروز آن از ابزارهای مهم پایش و سنجش سطح سلامتی محسوب شده و در تعیین اولویت های بهداشتی نقش مهمی را ایفا می کند به همین خاطر امروزه در راستای تدوین قوانین ثبت مرگ و علل و عوامل آن، به طراحی سیستم های جمع آوری و ثبت آن بر اساس استانداردهای بین المللی توجه جدی می شود.

روش پژوهش: این پژوهش از نوع کاربردی بوده که به روشی ترکیبی در سال ۹۳-۹۲، برای تعیین وضعیت فعلی و تعیین داده های موردنیاز کاربران نظام ثبت داده های مرگ و مقایسه جنبه های اشتراکی و افتراقی آن با کشورهای آمریکا، انگلستان و ترکیه، از طریق جداول تطبیقی، و طراحی مدل اولیه به منظور ارائه مدل مناسب برای ایران انجام شده است. اعتبار مدل نهایی در دو مرحله تکنیک دلفی و متناسب با الزامات کشور و نظرات خبرگان مورد تأیید واقع شده و در انتها، مدل مفهومی نظام متمرکز ثبت داده های مرگ ایران بر اساس مدل نهایی و با روش شیء گرا طراحی گردید.

یافته ها: علیرغم وجود حمایت های معنوی و اراده مسئولان امر و تأمین بخشی از زیر ساخت های موجود، کشور ما در مراحل اولیه شکل گیری نظام ثبت داده های مرگ بوده و به دلیل عملکرد جداگانه دستگاه های مسئول همواره با عدم پوشش کافی آمار مرگ مواجه می باشد. در ایالات متحده آمریکا، انگلستان و ترکیه، راهکارهای عملی برای ثبت الکترونیکی داده های مرگ وجود دارد. در این کشورها، نظام ثبت الکترونیکی داده های مرگ، به خاطر درج دقیق و پوشش حداکثری و تسهیل ارتباطات و پشتیبانی از گردش کار، تحلیل و توزیع به روز اطلاعات زمینه لازم را برای هماهنگی و رفع مشکلات مهیا نموده، که ماحصل این امور منجر به بهبود کیفیت گزارشات مناسب مدیریتی، آموزشی و پژوهشی و توزیع اطلاعات بین ذینفعان می گردد. با توجه به تجربیات علمی و عملی بدست آمده از تحلیل محتوای نظام ثبت الکترونیکی مرگ کشورهای منتخب مدل مناسب برای ایران طراحی و در دو مرحله تکنیک دلفی به تأیید خبرگان رسید. مدل نهایی متشکل از محورهای چهارگانه جمع آوری و مستندسازی داده ها (حاوی ۴۲ عنوان)، گردش داده ها (حاوی ۲۸ عنوان)، تحلیل داده ها (حاوی ۲۷ عنوان) و توزیع و گزارش دهی اطلاعات (حاوی ۵۲ عنوان) بود.

نتیجه گیری: یافته های حاصل نشان می دهد که عملکرد جداگانه و جزیره ای سازمان های مسئول در خصوص ثبت مرگ یکی از تنگناهای عمده نظام ثبت داده های مرگ است. لذا ایجاد نظام ثبت آماری مدون و فراسازمانی با عملکرد مستقل منجر به تجمیع کلیه داده های وقایع حیاتی من جمله مرگ شده و پراکندگی آمار مربوطه جلوگیری می کند. لذا مناسب است تا با کاربرد فناوری ها و تجهیزات نوین نسبت به مستندسازی و ثبت الکترونیکی داده های مرگ اقدام گردد.

کلید واژه ها: نظام ثبت، داده های مرگ، مدل مفهومی، اطلاعات سلامت